

Vlaanderen
is milieu

Vlaanderen
is milieu

EMAS en de VMM

implementatie, betrokkenheid en participatie

9de EMAS-meeting, Brussel 4 oktober 2018

Kristien Gevers – *EMAS coördinator (VMM)*

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

Inhoud van de presentatie

- ▶ VMM in een notendop
- ▶ EMAS bij de VMM
- ▶ De onderzoeksvragen met betrekking tot implementatie en draagvlak
- ▶ De milieumonitor
- ▶ De personeelsenquête
- ▶ Resultaten
- ▶ Besluit

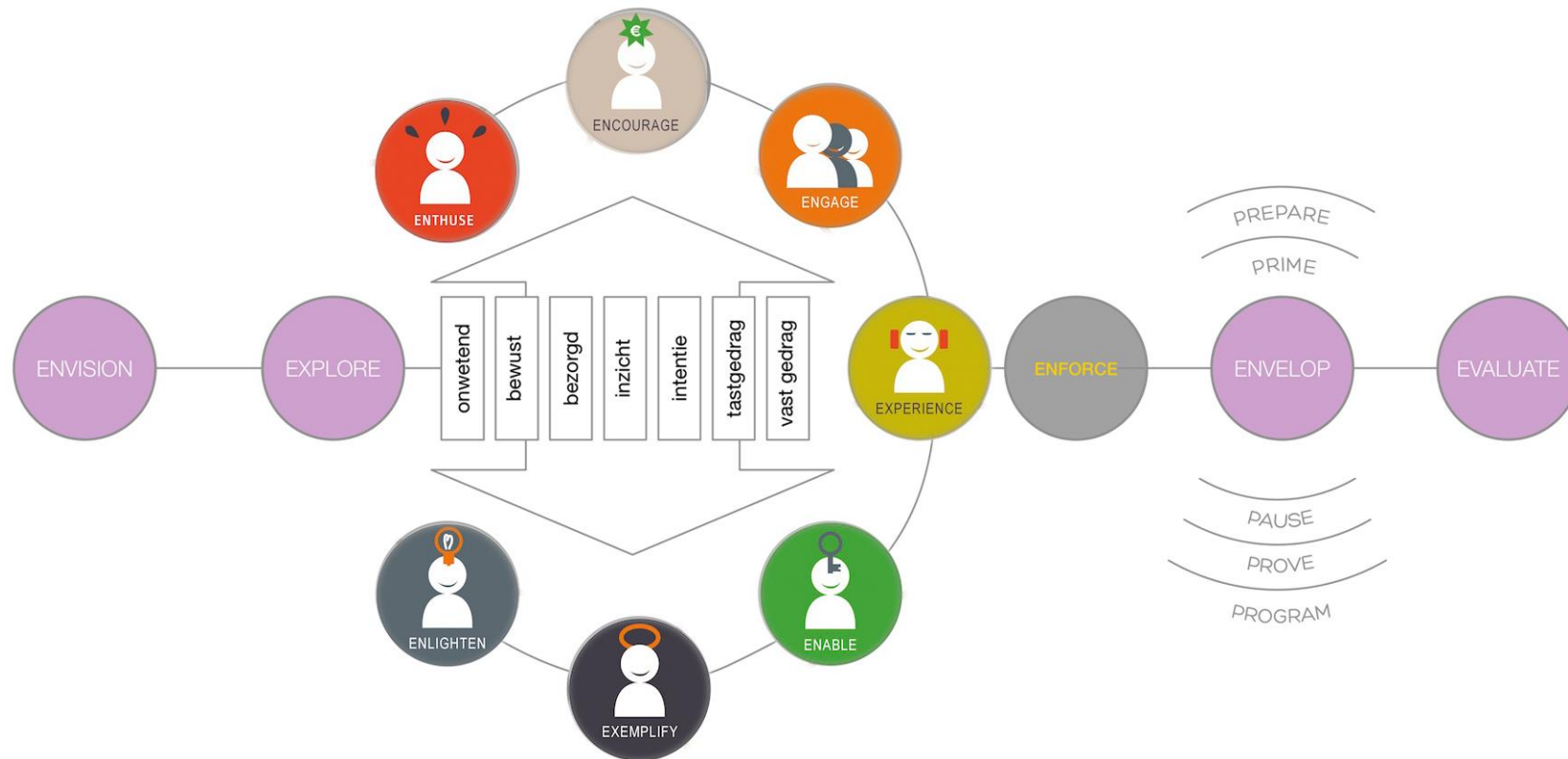
VMM in een notendop

- ▶ *De Vlaamse Milieumaatschappij is een zelfstandig agentschap en maakt deel uit van het beleidsdomein omgeving*
- ▶ *VMM telt 837 ^(31/12/2017) personeelsleden*
- ▶ *De opdracht van de VMM:*
 - ▶ *De Vlaamse Milieumaatschappij speelt een cruciale rol in het integraal waterbeleid. Ze meet en controleert de kwantiteit en kwaliteit van water, beheert watersystemen, int een heffing op watervervuiling en op grondwaterwinning, adviseert over milieuvergunningen en zorgt voor de planning van en toezicht op de zuiveringsinfrastructuur. De VMM vervult de taak van regulator voor leidingwater.*
 - ▶ *Verder bewaakt de VMM de luchtkwaliteit, inventariseert ze wie wat loost en doet beleidsvoorstellen. Ze stelt tevens het Milieurapport Vlaanderen (MIRA) op.*

EMAS bij de VMM

- ▶ **2011: vrijwillige beslissing om EMAS te implementeren in de organisatie**
 - Verhoogde aandacht bij EMAS tov ISO 14001 voor de betrokkenheid van het personeel was één van de doorslaggevende argumenten om te kiezen voor dit MMS.
 - ▶ **2013: EMAS registratie voor haar hoofdkantoor in Aalst**
 - ▶ **2018: het systeem is van toepassing op al de kantoorlocaties (13) van de VMM**
 - juni registratie conform EMAS (2017/1505)/ ISO 14001:2015
 - ▶ **2019: start van de derde EMAS cyclus**
-
- ▶ **Bij de opstart van EMAS in 2011 werd er sterk ingezet op het verhogen van de betrokkenheid van het personeel**
 - ▶ **In 2012 werd er een uitgebreide milieumonitor opgezet met als doel de EMAS doelstellingen te toetsen aan de milieuprestaties**

Gehanteerde methodiek van gedragsverandering binnen de VMM

Martine De Borger
Dirk De Wolf

Marlet Goossens
Jos De Winne

ster Frea Blommaert
ijn Overloop Lies Verstraete

Vmm
VLAARDE BIJ BOMMAATSCHEPPE

SPAARKAART WIL

Naam: _____

Verkadres: _____

--	--	--	--	--

MAAR

Levert een EMAS registratie wel milieuwinst op voor een overheid?

Wat heeft VMM er al mee bereikt?

Is dit milieumanagement systeem een motor of een katalysator voor verandering en wat zijn de nadelen?

Werkwijze

- ▶ *We zoeken antwoord op onze vragen*

- Levert een EMAS registratie al dan niet een milieuwinst op voor een overheid?
- Wat heeft VMM met de invoering van het EMAS bereikt?
- Is een EMAS milieumanagement systeem een motor voor verandering?

- ▶ aan de hand van de **milieumonitoring** van de EMAS kernindicatoren
- ▶ èn door de organisatie van een
- ▶ **Interne bevraging** van de VMM personeelsleden (mei 2017)

Methodiek

► De MILIEUMONITOR

- Monitor opgestart in 2012
- Gevalideerde cijfers per vestiging voor de EMAS kernindicatoren
 - × Eigen metingen in gebouwen
 - × Generieke cijfers van VMM
- Wat CO₂-uitstoot betreft beschikt VMM over 2 evaluatiemethodes:
 - ✓ directe CO₂-emissie van gebouwenverwarming en dienstwagens 2012-2017
 - ✓ een carbon footprint berekening voor de milieuprestaties 2013 en 2014
 - ✓ carbon footprint volgens Bilan Carbone[®] methode
 - ✓ koolstofafdruck opgesplitst in directe en indirecte emissies;
 - ✓ Indirecte emissies: uit de voorketen van aangekochte producten

Methodiek

▶ BEVRAGING van het personeel

- Digitale bevraging personeel via flexmail : mei 2017
- Polsen naar de volgende zaken:
 - × Beleving van milieuzorg & kennis van het milieubeleid
 - × Verwachtingen ten opzichte van EMAS
 - × Milieuhouding en milieubeleving
 - × Impact leidinggevende en thuissituatie
 - × Of VMM vooruitgang heeft geboekt?
- Kans geven om vrijblijvend opmerkingen te formuleren

Resultaten

► EMAS-Doelstelling directe CO₂ emissies tegen 2020

- CO₂ emissies met 30% verlagen
- Slechts 60% diesels
- 20% minder dienstkilometers wagen (69%emissies)

× Gebouwgebonden emissie - 50% CO₂(2013-2017)

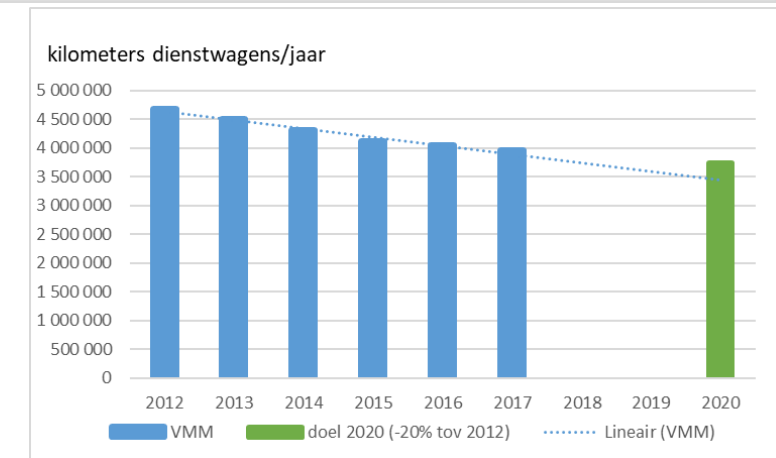
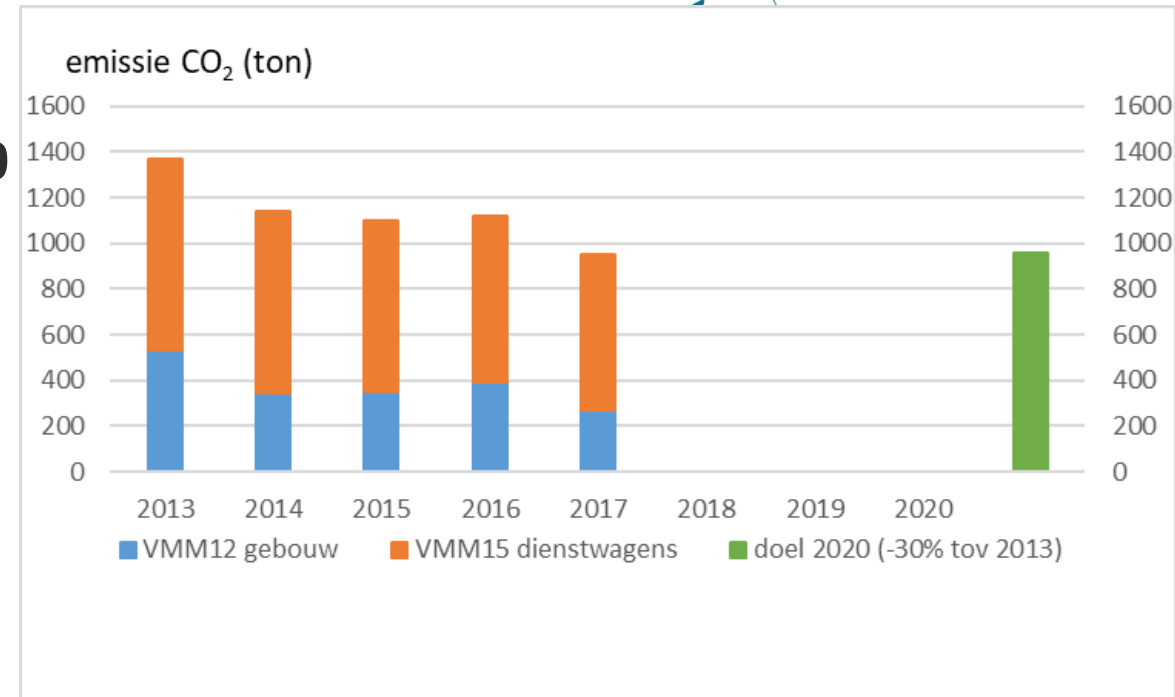
- In 2017: 1,3 ton CO₂/VTE
- EMAS 1 groep 1,98 ton CO₂/VTE (2011)

× Dienstwagens:

- -16% km (2013-2017),
- -24% CO₂ (2013-2017)
- Duurzame dienstkilometers 14,3 % (2017)

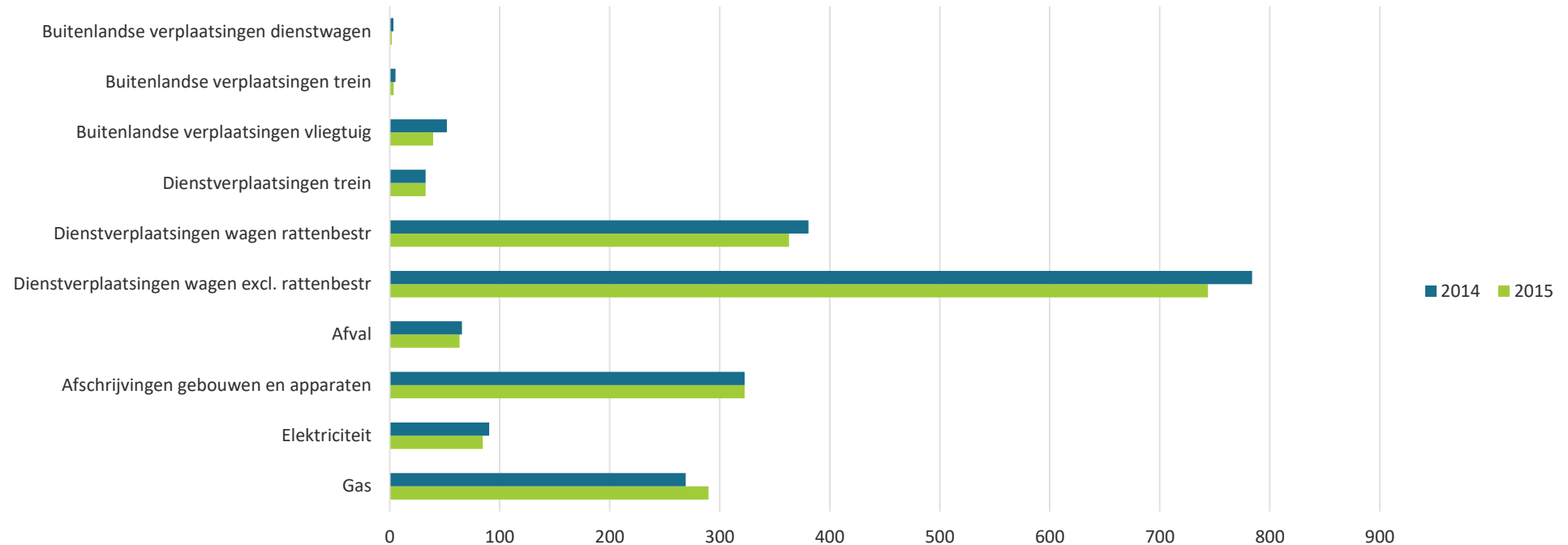
× Ontdieseling:

- PM_{2,5}: -68% (2013-2017)
- No_x: -40% (2013-2017)

Sinds invoeren EMAS: -30% directe emissies in 2017 (2013)

Evolutie van de koolstofvoetafdruk van de VMM volgens impactcategorie, exclusief woon-werkverkeer (2014-2015)

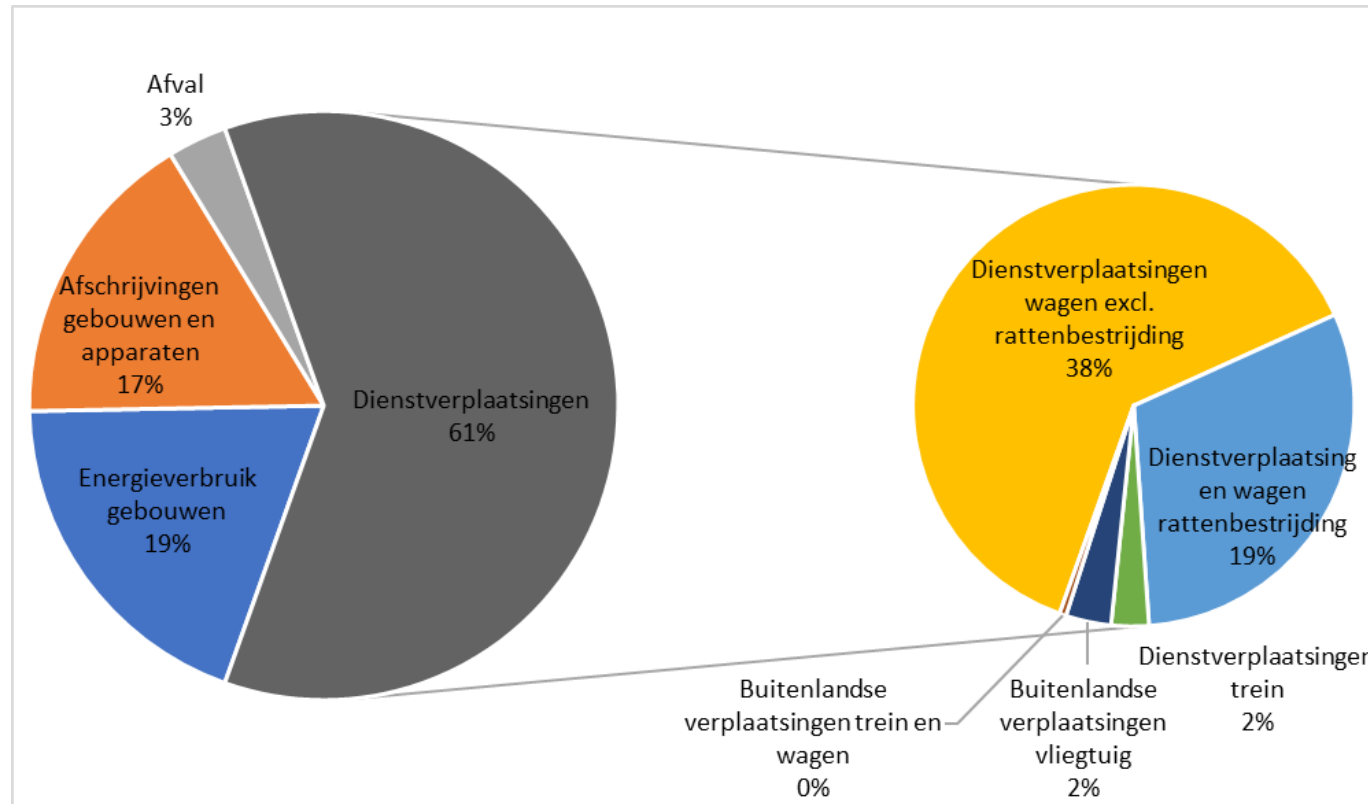

2015: 1945 kton CO₂-eq of 2,5 ton CO₂-eq per VTE

- 3% uitstoot ten opzicht van 2014

Koolstofadruk VMM volgens impactcategorie

exclusief woon-werkverkeer (2015)

Winst mogelijk door:

- ✓ Maatregelen op het vlak van mobiliteit
- ✓ Gedragsverandering van personeel

Resultaten van de enquête

- ▶ **De enquête is representatief voor VMM**
 - Iets meer vrouwen en jongeren (<44)
- ▶ **Geeft inzicht in onze doelgroep:**
 - Milieutaak: bewust voor VMM gekozen
 - × 62% vooral de groep jonger dan 44
 - Kennis van Missie en Visie
 - × 83% verschillen in leeftijd en takenpakket
 - Kennis van Milieubeleid
 - × 79% verschillen in leeftijd en takenpakket
 - VMM draagt positief bij tot de samenleving
 - × 90% onafhankelijk van geslacht, leeftijd of taak

Resultaten van de enquête

Enkele kerncijfers

444

Respondenten

Behoorlijk representatief, maar toch vooral vrouwen en jongeren

Pluim!

Vooruitgang geboekt

71% vindt dat VMM vooruitgang heeft geboekt op interne milieuzorg

Pluim!

Impact verkleind

76% zegt milieu-impact verkleind te hebben bij het uitoefenen van hun job

Ook thuis

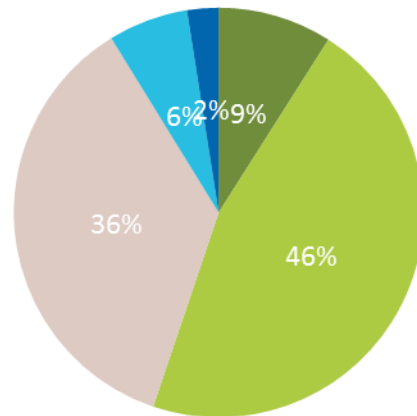
Effect trekt door

Nagenoeg iedereen zegt ook thuis een en ander aangepast te hebben.

Belang van de leidinggevende

► ? Geeft leidinggevende het goede voorbeeld

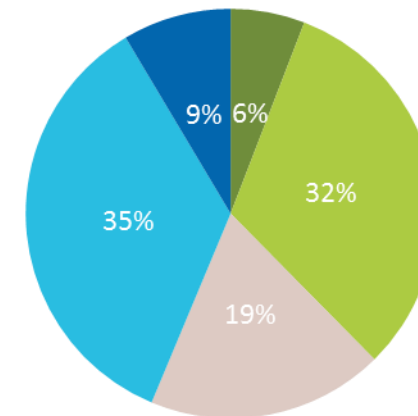
- 55% vindt van wel
- Correlatie met "VMM positief bijdraagt" en "vooruitgang boeken"
- Correlatie met THUIS zaken veranderen

■ Ja HZ ■ Ja ■ Neutraal ■ Nee ■ Nee Abs

► ? Maakt voorbeeldgedrag een verschil om zelf milieuvriendelijker te werken

- 38% vindt van wel
- Correlatie met leidinggevendenden die het goede voorbeeld geven

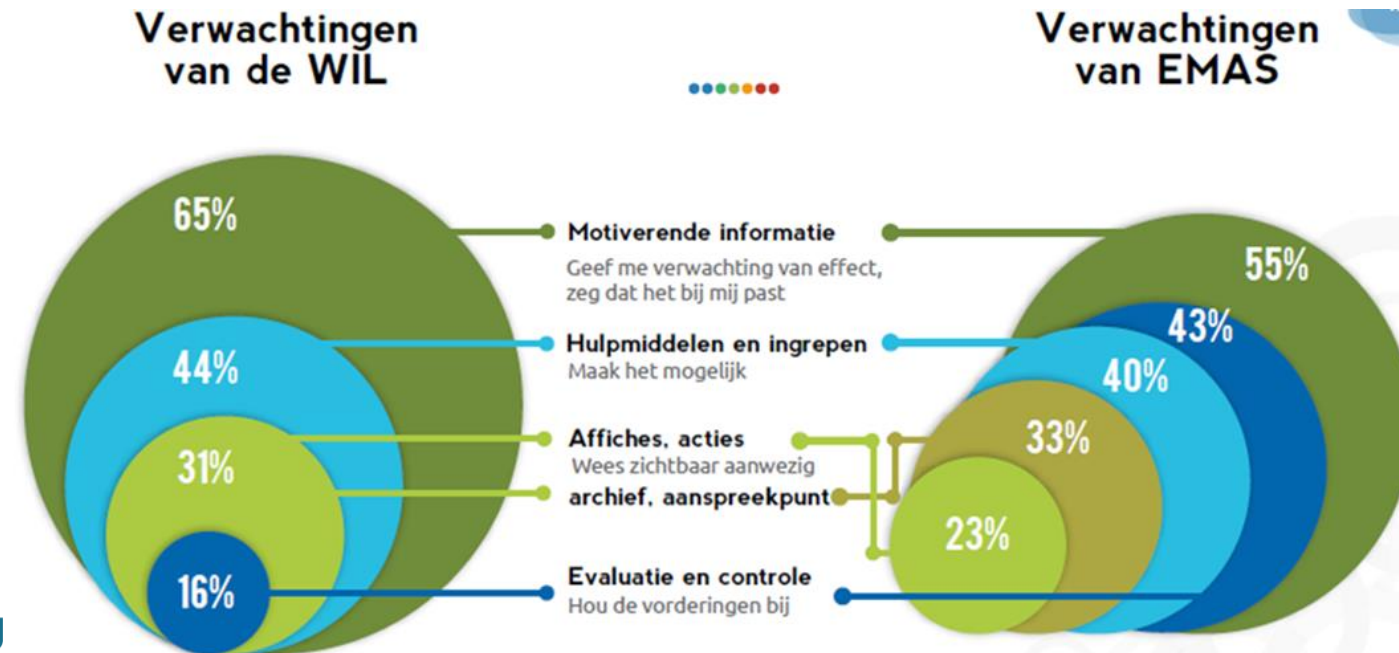
■ Ja HZ ■ Ja ■ Neutraal ■ Nee ■ Nee Abs

Het goede voorbeeld motiveert meer dan het negatieve demotiveert

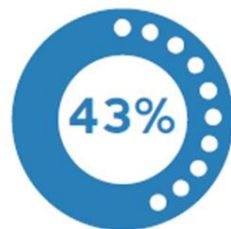
De effectiviteit van EMAS

► De effectiviteit van EMAS:

- 57% EMAS heeft impact op manier van werken (63% van de vrouwen)
- 75% praat over Interne Milieuzorg (82% adviesverleners)
- 45% impact op de werkgoesting (36% antwoord neutraal)
- Er zijn verschillende verwachtingen vanuit EMAS - WIL (Werkgroep Intern Leefmilieu)

De milieuhouding zelf

Zelfzeker

Vooral de mannen

47% mannen vindt dat hij voldoende doet, 38% van de vrouwen.

Wat nu?

Tips gewenst

23% doet wel zijn best maar weet niet wat ze nog beter kunnen doen

Schuldgevoel

Jonge vrouwen

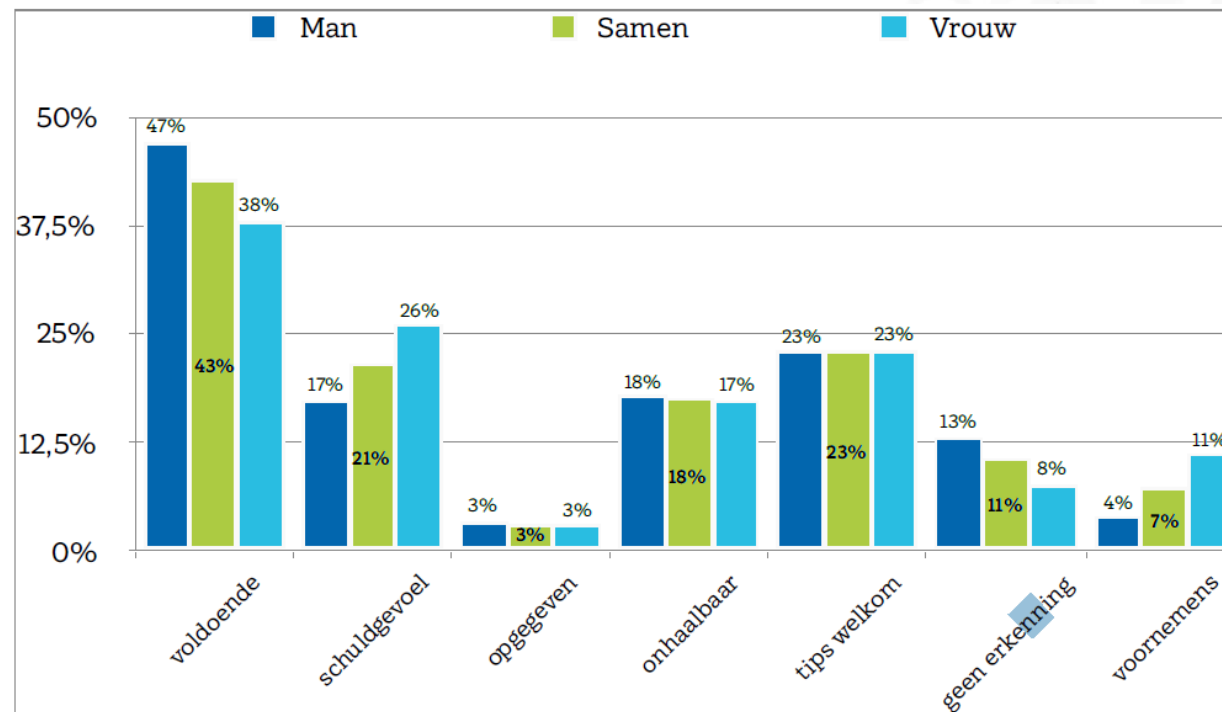
Vooral vrouwen (26%) en jongeren (37%) willen wel, maar vinden het moeilijk

Moedeloos

Ouderen?

22% ouderen vindt vaak onhaalbaar, 7% heeft het opgegeven.

Wat zou er helpen ?

- 45,5% zou milieuvriendelijker leven indien ze het **effect** merken
- Bevraging van de verschillende **sensibilisatie acties** leert:
 - × De Algemene **Nieuwsbrief**: 66% interessant, inspireert niet
 - × **Mobiliteitsontbijt**: 50% interesse, 7% inspiratie, **17% irritatie**
 - × Bioscope **filmen**: 61% interesse, 14% inspiratie, **12% gedragsverandering**
 - × **Veggie** op het personeelsfeest: 38% interesse, 17% inspiratie, **4% gedragsverandering**
 - *1 op 8 ziet het niet*
- Valt op:**
 - × **Postercampagnes** slechts 5% inspiratie: bijna 1 op 5 ziet het niet
 - × **Dagen zonder vlees**: 1 op 10 ergert zich
 - *Significant verschil in beleving tussen mannen en vrouwen*

Als je met tips en info geeft dan trek ik mijn plan wel!

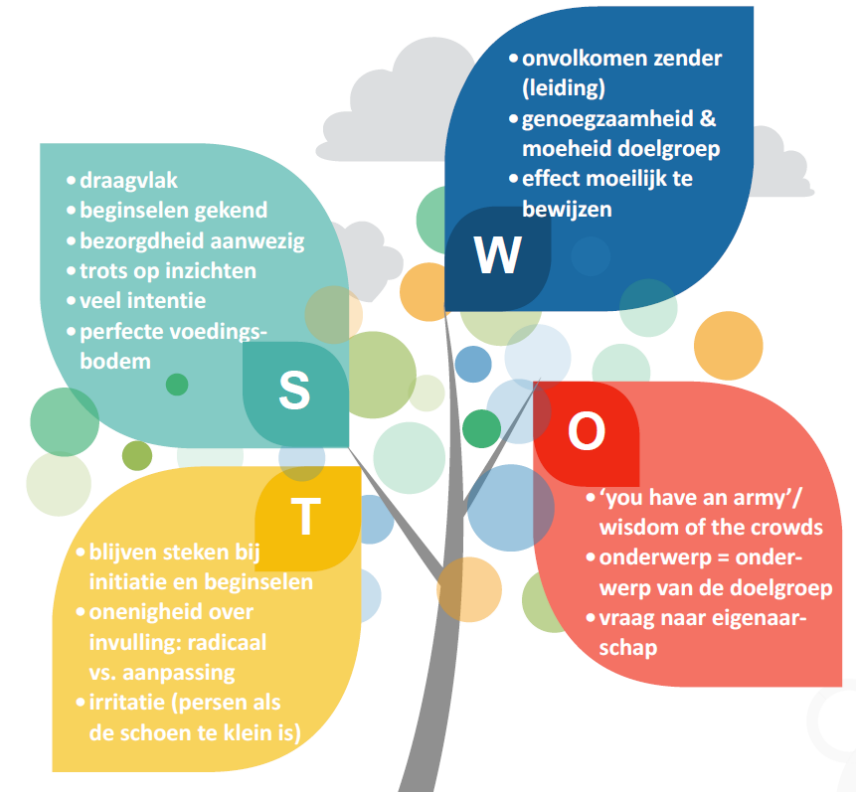
Interpretatie van gegevens

► De milieumonitor en de Carbonfootprint

- VMM infrastructuur meetstations-kunstwerken
 - × Milieuwinst door integratie
- Carbonfootprint: graadmeter voor verandering
 - × EMAS Doelstellingen op koolstofafdrak bepalen
- Ontbreekt aan Kosten-Baten
 - × Financiële impact EMAS in kaart brengen

► Draagvlak voor milieuzorg

- Ndl/België: weinig nieuwe inzichten voorhanden
- Sterkte-zwakke analyse van de doelgroep
 - × Gebruiken om vooruitgang te boeken
 - × Doelgroep beschouwen als een volwaardig meedenkende partner

Besluit voor de milieumonitor

- ▶ **Door invoeren van EMAS is er wel degelijk milieuwinst geboekt**

 - VMM=de benchmark

- ▶ **Nood aan**

 - Gebrek aan recente en bruikbare Benchmark voor de overheid

 - Interne problematiek opvolging milieugegevens

 - × de personeelsinzet weegt in een afbouwscenario van de overheid

 - Een kosten-baten berekening voor de invoering van een MMS bij een overheid

 - × is een must om het systeem in stand te blijven houden over meerdere EMAS-cycli

- ▶ **Uitdaging**

VMM laten evolueren tot een echte early adopter en streven naar klimaatneutraliteit

Besluit voor gedragsverandering

- ▶ **Door invoeren van EMAS is er wel degelijk vooruitgang geboekt**

 - Doelgroep wil investeren in duurzame toekomst

 - 71 % personeel is overtuigd dat door invoeren EMAS milieuwinst werd geboekt

 - **61 % nam inzichten mee naar huis!**

- ▶ **Nood aan een andere strategie**

 - “iedereen wil veranderen, niemand wil veranderd worden”***

- ▶ **Uitdaging**

 - “VMM personeel laten ervaren hoeveel ze samen weten, hoe krachtig ze zijn en welke voorsprong ze hebben door te laten samenwerken !***

TIP:

- ▶ De EMAS helpdesk heeft een nieuwe brochure gepubliceerd voor de Europese Commissie. Daarin lees je hoe werknemers kunnen meegenomen worden in het EMAS-verhaal en welke voordelen dat geeft.

Vlaanderen
is milieu

Vlaanderen
is milieu

? Vragen en discussie

Dank voor de aandacht

Meer info zie [Milieuzorg — Vlaamse Milieumaatschappij](#)

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

MILIEUMAATSCHAPPIJ